

SAGARDOTEGIAK

Trikuharri eta sarioiak ere Larre-Gain sagardotegiko menuan

Ingurunea bisitatuz sagardoaren kultura ezagutzea. Eskaintza hori zabaldu du iragan udazkenean Hernaniko Larre-Gain sagardotegiak, Gipuzkoako Parketxe Sarea (GPS) Fundazioarekin elkarlanean. Aiako Harriak parke naturalaren ateetan kokatzen da sagardotegia, eta inguruan daukan kultur paisaia aberatsa aprobetxatu dute.

| ITSASO ZUBIRIA ETXEBERRIA |

LARRE-GAINETIK BERTATIK HASITA, GPS Fundazioak pare bat orduko ibilaldi gidatua du prestatuta Aiako Harriak parke naturala ezagutzeko. Irundik Hernanirainoko zonaldea harrapatzen du parkeak, baina kasu honetan Urumea ibaiaren inguruak hartzen dira bisitarako eremu, natur balioez gain kultur paisaia aberatsa duelako. Parajeak erakutsi, Euskal Herriko animalia, landare eta zuhaiztiak ezagutu eta gizakiak urteetan zehar utzitako aztarnak ikusteko parada dauka bisitariak. Antolatzaileek diote, gainera, ez dela ibilaldi gogorra eta edonork egiteko moduan dagoela. Mendi buelta eginda, sagardoaren prozesua zein den, nolako tresneria erabiltzen duten, lehengo eta oraingo tolaeren ezberdintasunak, zer sagar-mota erabiltzen

dituzten eta abar erakusten dute Larre-Gainen bertan, eta sagardotegiko otorduarekin bukatzen dute bisita.

Inguru horietan gizakiak utzitako hainbat aztarna aurki ditzakegu: 5.000-6.000 urteko datazioa duten trikuharriak daude, eta Euskal Herrian soilik topatu diren Erdi Aroko sarioiak ere aurkitu dira, esaterako. GPS Fundazioak, Larre-Gainekin elkarlanean, herritarrei ingurunea ezagutaraztea du helburu, maitatu eta zaindu dezaten. Urumeako Zilegi Mendiak bezala ezagutzen dute batzuek lekua, lur komunala zena, garai batean herritarrek gestionatu eta antolatutako mendi-gunea. Antolaketa horren parte ziren aipatu sarioiak. Ganadua eta zelaien ustiaketa kontrolatzeko, zonaldean markatzen ziren eremu zirkularrak dira sarioiak, zenbaitek megalitismoarekin ere lotu dituenak. Hernanikoak, badirudi XI-XII. mendekoak direla. Biribila egiteko, lehenengo erdigunea markatu, bertan austerretza edo artamugarria izeneko harria jarri eta ondoren soka batekin-edo konpas moduko baten bidez egiten zuten zirkulua. Erdiguneko austerretza edo artamugarria bere lekuan da oraindik, ibilaldian ikusten denez. Gune zirkular markatu horiek ganadu talde bakoitzaren eremua definitzen zuten. Eguzkitik eguzkirako tartean zelaira atera zitezkeen, baina iluntzerako berriz itzuli beharra zeukaten sarioira. Horrela, zelaia-aren ustiaketa neurtzen zuten eta bertako ganadua soilik ibiltzen zen bertan. Gauean abereen bat bere lekutik kanpo harrapatuz gero, bahitu egiten zen.

Bisita gidatuak

Larre-Gainen (943 55 58 46) antzeko plana egiteko aukera ematen dute, besteak beste, honako sagardotegiek ere:

- Aburuza (Aduna) 943 69 24 52
- Zabala (Aduna) 943 69 07 74
- Iparragirre (Hernani) 943 55 03 28
- Ola (Irun) 943 62 31 30
- Satxota (Aia) 943 83 57 38
- Kalonge (Igeldo) 943 21 32 51
- Bereziartua (Astigarraga) 943 55 57 98
- Petritegi (Astigarraga) 943 45 71 88
- Oiharte (Zerain) 943 50 10 13
- Añota (Azpeitia) 943 81 20 92
- Uxarte (Amorebieta-Etxano) 946 30 88 15

Sagardotegia 1995etik jendearentzat zabalik

Larre-Gaineko familiak urteak daramatza sagardoa egiten. Publikoari zabaltzeko aukerari, baina, 1995ean heldu zioten eta orduz

Mendi buelta eginda (ezkerreko argazkian, saroiaren erdian egoten den austerretza edo artamugarria), sagardoaren prozesua zein den eta abar erakusten dute Larre-Gainen. Sagardotegiko otorduarekin bukatzen dute bisita.

geroztik ematen dituzte txotx garaian otorduak. 130 lagun inguruk bazkaltzeko moduko jangela daukate. Tolare zaharra lehengo lekuan mantentzen dute, erakusgarri, eraikinaren barruan, nahiz eta orain lanerako darabiltena beste bat den. Joxe Lasarte bertako sagardozeak azpimarratu du, urte batzuetan falta izan zaien sagarra kanpotik ekarri dutela, baina gaur beren sagarrarekin nahikoa ez badute, inguruetatik ekartzen dutela, Euskal Herrikoa. Bertako sagarrarekin egindako zukuaz gozatzeko aukera dauka, beraz, Larre-Gaina gerturatzen denak.

Hernaniko sagardotegi gehientsuenak dauden Osinaga bailaratik kanpora geratzen da Larre-Gain, Ereñozu auzora bidean, Epele bailararen kaxkoan. Hala ere, txotx garaian ondo komunikatuta dago herriarekin, autobusa igotzen baita bertaraino asteburuetan. Lasartek dio, kanpotik gerturatzen den jendeak askotan beste zonaldea harrapatzen duen autobusa bakarrik ezagutzen duela, baina honek ere baduela bere zerbitzua. Aste barruan joateko asmotan dabilenari ere, aholkatzen dio autobusez joateko interesa duenak lasai esateko erreserba egiterakoan; bai baitakite jendeak errepideetako arriskuak saihestu nahi izaten dituela eta talde koxkor xamarra bada behintzat zerbait egin ahal izango litza-tekeela.

Sagardotegientzat, esparru gehienetan bezalaxe, garai hobeak izan direla diote. Bakoitza bere berezitasunarekin eta eskaini dezakeenarekin karta berriak jokatzen ari da, eta Larre-Gainek ingurua du abantaila. Lehen ere, nahiz eta eskaintza ireki baten parte ez izan, egin dituzte horrelako ibilalditxo eta

otorduak talde antolatuekin. Orain, baina, GPS Fundazioaren laguntzaz antolatutako plangintza berriarekin jauzia eman nahi izan dute. Txotx garaiak azken urteetan hartu duen indarra ez dute sagardora bakarrik mugatu nahi. Zonaldeak berak duen garrantzia ezagutarazi nahi diote jendeari, zer aberastasun daukagun ikusi eta baloratzeko. Sagardotegira otordua egitera bakarrik etorri beharrean, goiz edo arratsalde-pasa egiteko aukera eskaintzea dute helburu.

Kupelak txotx denboran soilik irekitzen badira ere, aukera berri honek urte osorako balio du. Eskolentzako bisita bereziak ere prestatzen dituzte. Kasu hauetan otordua kentzen dute eta ibilaldia eta sagardotegiaren bisita soilik egiten dituzte. Natura, historia eta kultura uztartzen dituen planak adin guztietarako balio du; eskolako irteeran, lagunartean edo familiar egiteko modukoa. ■

LARRE-GAIN

Tolare sagardotegia

Tel- 943 55 58 46 · 616 28 78 67

Ixabel Santa Kruz Zerain

Larre-Gain baserria · Ereñotzu · Hernani